

«Παρεξήγησις της Γλυκείας Χώρας Κύπρου» του Κύρου Παπαβασιλείου

Σκηνοθεσία: Κύρος Παπαβασιλείου
Δραματουργία: Κύρος Παπαβασιλείου,
Γιώργος Βαλαής
Κοστούμια: Σόσε Εσκιτζιάν
Φωτισμοί:
Κωνσταντίνος Όθωνος
Επιμέλεια κίνησης:
Θοδωρής Πεντίδης
Ηθοποιοί: Γιώργος Βαλαής, Θοδωρής Πεντίδης, Μαρία Καρασούλα, Μαρία Βαρνακκίδου

Το **θεατρικό** μας κοινό συνήθισε στις εμφανίσεις μικρών θεατρικών ομάδων που δημιουργούνται για μια παραγωγή, ενωμένων με μια έμπνευση, συνεργαζόμενων για σύντομη χρονική περίοδο. Συχνά εντυπωσιάζει το ελίκρινες ενδιαφέρον και η γενναιόδωρη προσέλευση των θεατών στις παραστάσεις των νεοσύστατων θιάσων, αποτελούμενων από νέους και άγνωστους ηθοποιούς. Σε τέτοιες περιπτώσεις το αναμενόμενο πρωτόν της παραγωγής είναι η πρωτοτυπία, η τόλμη, η αισθητική φρεσκάδα. Το κοινό συνήθισε και στο είδος του επινοημένου θεατρικού κειμένου, που συχνά αποτελεί τη βάση της παραγωγής, όπου τα μέλη συνεργάζονται από τη γέννηση της ιδέας και κατά τη διάρκεια της πορείας των δοκιμών επενδύοντας τις αναμνήσεις, τις σκέψεις, τη συναισθηματική τους ενέργεια στο κοινό έργο, πλάθοντας ομαδικά τον λόγο, παγιώνοντας στην τελική σκηνική εκδοχή τους αυτοσχέδιασμούς που είχαν προτείνει.

Το γεγονός ότι η τάση, την οποία σε γενικές γραμμές περιέγραψα, είναι γνώριμη πια στο κοινό, μπορεί να λειτουργήσει με διαφορετικό τρόπο από την κάθε επόμενη νεοεμφανιζόμενη στα ίδια θεατρικά πλαίσια ομάδα. Ο παράγοντας «έκπληξη» δεν μπορεί να ενεργοποιηθεί μόνο με την επιλογή του είδους και την τήρηση των όρων του συγκεκριμένου θεατρικού παιχνιδιού. Ενώ ο παράγοντας «σύγκριση» παραμονεύει, καθώς το κοινό έχει την τάση να συγκρίνει τα - φαινομενικά έστω - όμοια καλλιτεχνικά γεγονότα. Ο ενεργός διάλογος με κάποιο κλασικό κείμενο ως άξονας μιας παράστασης ενοποιημένου (devised) θεάτρου είναι και αυτός ένας δρόμος ολισθηρός που μπορεί να οδηγήσει την ομάδα σε μια πτήση ή σε μια πτώση. Και τελειώνοντας τη μακροσκελή εισαγωγή μου, θα προσθέσω ότι η

επιλογή της παράστασης «Παρεξήγησις της Γλυκείας Χώρας Κύπρου» στο πρόγραμμα των φετινών «Κυπρίων» λειτουργεί ως μεγεθυντικός φακός που κάνει τα όποια χαρακτηριστικά της παραγωγής να φαίνονται πιο αδρά.

Ο Κύρος Παπαβασιλείου και η ομάδα των συνδημιουργών του ξεκινάνε από ένα λογοπαίγνιο. «Πειράζουν» τον τίτλο του Χρονικού του Λεόντιου Μαχαιρά. Δεν βάζουν τη «γλυκεία χώρα» Κύπρο σε εισαγωγικά, αλλά την «εξήγηση» την κάνουν «παρεξήγηση». Μαντεύω ότι το αρχικό εύρημα του τίτλου λειτούργησε σε πολλές φάσεις της εξέλιξης του project γοητεύοντας τον ίδιο τον δημιουργό του, αλλά και τον καθένα που το άκουγε. Στην ατζέντα του project υπήρχαν πολλοί στόχοι. Η περίεργη δομή της παράστασης μου επιτρέπει να αναφέρω τα θέματα εκτός χρονικής ή ιεραρχικής σειράς. Το δικαίωμα του ιστορικού, του χρονογράφου αλλά και κάθε ανθρώπου να κρίνει είναι ένα απ' αυτά. Εξ ου και η παρατεταμένη ανάκριση του Μαχαιρά, ο οποίος ζωντανεύει στην παράσταση, κατά την οποία

τίθεται το θέμα της υποκειμενικότητας της ιστορικής αφήγησης. Τα πρόσφατα γεγονότα της κυπριακής ιστορίας, από το 1974 μέχρι το Μαρί, η προσωπική πρόσληψη αυτών των γεγονότων από τα μέλη της ομάδας, είναι ακόμα ένα μέρος της θεματολογίας της παράστασης. Το έγκλημα, η τιμωρία, η μεταμέλεια, το δικαίωμα του ανθρώπου να κρίνει και να τιμωρεί τον συνάνθρωπό του, είναι θέμα που εναλλάσσεται με τα άλλα. Το κείμενο που έχει φτιαχτεί από την ομάδα συνυπάρχει με τα αποσπάσματα από το χρονικό του Μαχαιρά.

Η θεματική και υφολογική ετερογένεια του κειμένου δεν μπορεί να την εκλάβω ως πλούτο, αντιθέτως, μου φάνηκε πως η ποικιλία στόχων και θεμάτων κράτησε

την παράσταση σ' ένα ρηχό επιφανειακό επίπεδο. Η αναφορά στα θέματα δεν εξελισσόταν σε βαθιά διερεύνηση. Η υποκειμενικότητα των ατομικών φωνών που συνηθίζεται στο επινοημένο θέατρο δεν ήταν αισθητή, καθώς τα κείμενα των «προσωπικών αντιδράσεων» ηχούσαν κοινότοπα. Το περίεργο είναι ότι η κειμενική ποικιλία αποδιδόταν με ομοιογενές υποκριτικό ύφος από τους τέσσερις ηθοποιούς της παράστασης, τον Γιώργο Βαλαή, τον Θοδωρή Πεντίδη, τη Μαρία Καρασούλα, τη Μαρία Βαρνακκίδου. Το σταθερό μικρόφωνο στο προσκήνιο χρησιμοποιείτο ως εργαλείο αποστασιοποίησης, αλλά ταυτόχρονα άφηνε τη σκηνή γυμνή από την ουσιαστική δράση. Και τότε η ομάδα των ηθοποιών έστηνε συνεχή παιχνίδι με το βεστιάριο της παράστασης που αποτελούσε ταυτόχρονα και το σκηνικό της (Σόσε Εσκιτζιάν). Ίσως αυτό το παιχνίδι παρίστανε σύμφωνα με την ιδέα του σκηνοθέτη Κύρου Παπαβασιλείου παιχνίδι με την ιστορία και τις ανθρώπινες υποστάσεις, αλλά ως θεατής το εισέπραττα ως ανεξήγητη χαοτική κίνηση.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@philelefttheros.com

